

USNESENÍ

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Milana Poláška a soudců JUDr. Zdeňka Krčmáře a JUDr. Heleny Myškové v právní věci žalobce **TP Insolvence, v. o. s.**, se sídlem v Praze 10, Černokostelecká 281/7, PSČ 100 00, identifikační číslo osoby 03296636, jako insolvenčního správce dlužníka **G. A. M. HEAT spol. s r. o.**, zastoupeného Mgr. Tomášem Urbanem, advokátem, se sídlem v Praze 8, Vřesová 685/16, PSČ 181 00, proti žalovanému **G. A. M. Holding GmbH**, se sídlem v Gommernu, Industriepark Magdeburger Str. A Nr. 10, PSČ 392 45, Spolková republika Německo, registrační číslo osoby HRB 26972, zastoupenému Mgr. Hedvikou Hartmanovou, advokátkou, se sídlem v Praze 1, Kaprova 15/11, PSČ 110 00, o určení neúčinnosti právních jednání dlužníka a o zaplacení částky 1 279 032,43 EUR, vedené u Krajského soudu v Praze pod sp. zn. 74 ICm 3066/2020, jako incidenční spor v insolvenční věci dlužníka **G. A. M. HEAT spol. s r. o.**, se sídlem v Trhovém Štěpánově 346, PSČ 257 63, identifikační číslo osoby 14799456, vedené u Krajského soudu v Praze pod sp. zn. KSPH 60 INS 3999/2019, o dovolání žalovaného proti rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 13. prosince 2022, č. j. 74 ICm 3066/2020, 102 VSPH 124/2022-251 (KSPH 60 INS 3999/2019), takto:

- I. Dovolání **se odmítá**.
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů dovolacího řízení.

Odůvodnění:

1. Rozsudkem ze dne 18. října 2021, č. j. 74 ICm 3066/2020-206, Krajský soud v Praze (dále jen „insolvenční soud“) určil, že tam specifikované bezhotovostní platby dlužníka (G. A. M. HEAT spol. s r. o.) provedené v období od 18. března 2016 do 3. září 2018 ve prospěch žalovaného na účet žalovaného č. 5175350005/4000 vedený u společnosti Expobank CZ a. s. (nyní Max banka a. s. – dále též jen „banka E“), jsou neúčinnými „právními úkony“ (bod I. výroku), dále žalovanému uložil vydat do majetkové podstaty dlužníka částku 1 279 032,43 EUR (bod II. výroku) a zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení a soudní poplatek ve výši 2 000 Kč (body III. a IV. výroku).
2. K odvolání žalovaného Vrchní soud v Praze v záhlaví označeným rozsudkem potvrdil rozsudek insolvenčního soudu s tím, že bod I. výroku co do označení účtu žalovaného správně zní: účet žalovaného č. 0610004727/8105-4000 (IBAN DE81810540000610004727) vedený u Sparkasse Jerichower Land (dále jen „banka S“) [první výrok]; zároveň rozhodl o náhradě nákladů odvolacího řízení (druhý výrok).
3. Odvolací soud konstatoval, že insolvenční soud nesprávně uzavřel, že ve věci sporných plateb jde o „právní úkony“ bez přiměřeného protiplnění podle § 240 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenčního zákona), neboť sporné platby jsou zvýhodňujícími právními jednáními podle § 241 insolvenčního zákona. Je totiž zjevné,

že žalovanému se dostalo na úkor ostatních (nezajištěných) věřitelů (u nichž se ze zpeněžení stávajícího majetku podstaty předpokládá jen 0,02 % uspokojení) vyššího (100 %) uspokojení, než jaké by mu náleželo v konkursu vedeném na majetek dlužníka. Vzhledem ke skutečnosti, že v řízení bylo prokázáno, že dlužník se žalovaným tvořili v době realizace sporných plateb koncern, bylo na žalovaném, aby vyvrátil domněnku úpadku. Odvolací soud pak shodně s insolvenčním soudem uzavřel, že žalovanému se tuto domněnku vyvrátit nepodařilo, neboť neprokázal, že dlužník v rozhodné době nebyl v úpadku (minimálně) ve formě platební neschopnosti.

4. Dále odvolací soud uvedl, že žalovaný v odvolacím řízení mimo jiné namítal, že ačkoli v úvodní části žaloby je uvedeno, že sporné platby byly provedeny ve prospěch specifikovaného účtu žalovaného vedeného u banky S, v žalobním petitu (který je z pohledu rozhodování soudu závazný) je navrhováno, aby byla určena neúčinnost sporných plateb provedených ve prospěch specifikovaného účtu žalovaného vedeného u banky E (žalovaný přitom nemá a ani nikdy neměl účet u banky E). V situaci, kdy sporné platby byly (takto) nesprávně specifikovány a kdy na účet vedený u banky E nebyly provedeny, navrhoval žalobu zamítnout, přičemž změna žaloby je dle něj nepřípustná. Odvolací soud však dovodil, že odstranil-li žalobce na výzvu odvolacího soudu (při jednání konaném před odvolacím soudem) rozpor mezi odůvodněním žaloby a žalobním petitem tak, že nadále požaduje, aby byla určena neúčinnost sporných plateb provedených ve prospěch specifikovaného účtu žalovaného u banky S (nikoli u banky E), nejde o změnu žaloby, nýbrž o odstranění vady žaloby. Napadený rozsudek proto jako věcně správný potvrdil ve znění, které odpovídá (žalobcem) opravené formulaci žalobního petitu.

5. Proti rozsudku odvolacího soudu, a to výslovně proti jeho celému prvnímu výroku, podal žalovaný dovolání, jehož přípustnost vymezuje ve smyslu § 237 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“), argumentem, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení právní otázky, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena. Tvrdí, že rozsudek odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci, a navrhuje, aby jej Nejvyšší soud, případně spolu s rozsudkem insolvenčního soudu, zrušil a věc vrátil odvolacímu nebo insolvenčnímu soudu k dalšímu řízení.

6. V mezích uplatněného dovolacího důvodu nesouhlasí dovolatel s názorem odvolacího soudu, který posoudil změnu specifikace bankovního účtu žalovaného jako rozpor mezi žalobním tvrzením (vyličením rozhodujících skutečností) a žalobním petitem, tedy jako nesprávné podání ve smyslu § 43 o. s. ř. Namítá, že kdyby byl ve výroku rozsudku insolvenčního soudu (a také v žalobním petitu) uveden nesprávný účet žalovaného (údajně vedený u banky, u které žalovaný nikdy účet neměl) a kdyby tento nesprávný údaj měl být opraven, šlo by o změnu žaloby, která je v odvolacím řízení nepřípustná. Má za to, že z provedených důkazů nevyplývá, jaký bankovní účet mu náleží, takže sporné platby, respektive úkony, nemohly být bezpečně identifikovány.

7. Domnívá se, že rozdílné vyličení skutkových tvrzení v textu žaloby a následně v žalobním návrhu (petitu) není zjevnou nesprávností, tedy banální chybou, kterou by bylo možné napravit ústně před odvolacím soudem. I kdyby Nejvyšší soud seznal, že v tomto případě jde o chybu v psaní a v počtech podané žaloby, dovolatel namítá, že byla porušena procesní pravidla dle § 43 o. s. ř., neboť odvolací soud se uchýlil pouze k neformální výzvě při jednání; tento postup má za vadný a rozporný s procesními pravidly odvolacího řízení.

8. Pro dovolací řízení je rozhodný občanský soudní řád v aktuálním znění.

9. Dovatel podal dovolání výslovně proti prvnímu výroku rozsudku odvolacího soudu, a to i v části, ve které odvolací soud potvrdil rozsudek insolvenčního soudu v bodech III. a IV.

výroku o nákladech řízení a o soudním poplatku. Přípustnost dovolání proti těmto výrokům však vylučuje § 238 odst. 1 písm. h/ a i/ o. s. ř. Nejvyšší soud proto dovolání v tomto rozsahu odmítl podle § 243c odst. 1 o. s. ř. jako objektivně nepřipustné.

10. Ve zbylé části, v níž směřuje proti části prvního potvrzujícího výroku rozsudku odvolacího soudu ve věci samé, může být dovolání přípustné jen podle § 237 o. s. ř. V této části pak Nejvyšší soud dovolání odmítl jako nepřipustné podle § 243c odst. 1 a 2 o. s. ř.

11. Učinil tak proto, že právní posouzení věci, na němž rozhodnutí odvolacího soudu spočívá a které bylo dovoláním zpochybněno, je souladné s ustálenou judikaturou, na kterou Nejvyšší soud dále odkazuje.

12. O změnu žaloby ve smyslu § 95 o. s. ř. jde tehdy, domáhá-li se žalobce něčeho jiného než v původní žalobě, nebo požaduje-li na základě stejného skutkového základu více, než požadoval v původní žalobě, jakož i v případě, že žalobce sice i nadále požaduje stejné plnění (stejně kvality a stejného rozsahu), ale na základě jiného skutkového stavu (skutkového základu věci), než jak ho vylíčil v původní žalobě (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. srpna 2001, sp. zn. 21 Cdo 2502/2000, uveřejněný pod číslem 21/2003 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, nebo rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. ledna 2022, sen. zn. 29 ICdo 12/2020, uveřejněný pod číslem 101/2022 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek). Tentýž předmět řízení je přitom dán tehdy, jestliže tentýž nárok nebo stav vymezený žalobním petitem vyplývá ze stejných skutkových tvrzení, jimiž byl uplatněn, tedy ze stejného skutku; srov. shodně např. usnesení velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 9. února 2011, sp. zn. 31 Cdo 365/2009, uveřejněné pod číslem 68/2011 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, nebo usnesení velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 25. června 2014, sp. zn. 31 Cdo 2740/2012, uveřejněné pod číslem 82/2014 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek.

13. Od změny žaloby je naopak třeba odlišit podání, kterými žalobce odstraňuje vady žaloby nebo doplňuje žalobu o vylíčení skutkových okolností odůvodňujících uplatněný nárok z hlediska hypotézy hmotněprávní normy dopadající na daný případ. K tomu srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. února 2001, sp. zn. 20 Cdo 688/99, uveřejněné v časopise Soudní judikatura číslo 7, ročníku 2001, pod číslem 87, nebo rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. července 2003, sp. zn. 25 Cdo 1934/2001, uveřejněný pod číslem 78/2004 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek.

14. Judikatura Nejvyššího soudu je dále ustálena v závěru, že žalobní petit je nesprávný, jestliže vymezení práv a jim odpovídajících povinností v něm obsažené je nepřesné, neurčité nebo nesrozumitelné. Žalobní petit musí vycházet z vylíčených rozhodných skutečností; v případě, že nevychází z těchto skutečností, ale z jiných v žalobě neuvedených okolností, a kdy proto nelze dovodit, na základě čeho má soud o žalobním petitu rozhodnout, je žalobní petit rovněž nesprávný, i když je sám o sobě přesný, určitý a srozumitelný. Nesprávný je též takový žalobní petit, v němž došlo k chybám v psaní nebo v počtech anebo k jiným zřejmým nesprávnostem. Vadný je i takový petit žaloby, který je v rozporu s vylíčením rozhodných skutečností obsaženým v žalobě; srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. července 2019, sen. zn. 29 ICdo 108/2017, uveřejněný pod číslem 31/2020 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek.

15. V posuzované věci se závěr odvolacího soudu, že ke změně žaloby, jež měla spočívat ve změně žalobního petitu ohledně specifikace bankovního účtu žalovaného, nedošlo, nijak neprotiví shora shrnutým ustáleným judikatorním závěrům.

16. Z obsahu spisu se totiž podává, že již insolvenční soud při svém rozhodování vyšel z nesporných tvrzení účastníků, podle nichž byly sporné platby ve dnech a ve výši, jak bylo specifikováno v žalobě, realizovány dlužníkem ve prospěch žalovaného. V průběhu řízení pak sám žalovaný doložil faktury, na základě kterých peněžní prostředky od dlužníka obdržel, přičemž dle jeho tvrzení šlo o plnění za dodávky nádrží na zkapalněný plyn. Nijak však nerozporoval, že předmětné platby obdržel. Odvolací soud pak odkázal na výpis z účtu dlužníka, který dokládá, že sporné platby byly zasílány právě na účet žalovaného (tento výpis je založen ve spisu jako příloha č. 7).

17. V posuzované věci tak žalobce nárok vymezený v žalobě uplatňoval stále na stejném skutkovém základě a podle údajů obsažených v žalobě a doplněných v průběhu řízení bylo možné sporné platby dostatečně identifikovat. Odvolací soud proto rozhodl v intencích uvedených závěrů, jestliže dovedl, že opravou v označení bankovního účtu žalovaného nedošlo ke změně žaloby, nýbrž k odstranění vad žaloby (rozporného údaje o specifikaci bankovního účtu žalovaného mezi odůvodněním a petitem žaloby).

18. Pro úplnost zbývá dodat, že tvrdí-li dovolatel, že z provedených důkazů nevyplývá, jaký bankovní účet mu náleží, takže sporné platby nebyly dostatečně identifikovány, pak ve skutečnosti odvolacímu soudu vytýká nesprávné hodnocení důkazů. Takové námitky však dovolatel v dovolacím řízení k dispozici nemá. Ke kritice hodnocení důkazů odvolacím soudem a k nepřipustné polemice se skutkovými závěry soudů nižších stupňů pak srov. např. důvody usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. února 2011, sen. zn. 29 NSČR 29/2009, uveřejněného pod číslem 108/2011 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, nebo důvody rozsudku ze dne 30. září 2015, sen. zn. 29 ICdo 28/2013, uveřejněného pod číslem 94/2016 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek.

19. O návrhu na odklad vykonatelnosti dovoláním napadeného rozsudku Nejvyšší soud nerozhodoval, neboť vzhledem k tomu, že dovolání bylo odmítnuto, se tento návrh stal bezpředmětným.

20. Výrok o náhradě nákladů dovolacího řízení se neodůvodňuje (§ 243f odst. 3 věta druhá o. s. ř.).

P o u č e n í : Toto rozhodnutí se považuje za doručené okamžikem zveřejnění v insolvenčním rejstříku; účastníkům incidenčního sporu se však doručuje i zvláštním způsobem.

Proti tomuto rozhodnutí není přípustný opravný prostředek.

V Brně dne 29. 8. 2024

Mgr. Milan Polášek v. r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení: Regina Schusterová